

COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME
EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS

ЕВРОПСКИ СУД ЗА ЧОВЕКОВИ ПРАВА

ПЕТТИ ОДДЕЛ

НАНКОВ ПРОТИВ РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

(Жалба бр. 26541/02)

ПРЕСУДА

СТРАЗБУР

29 ноември 2007

Оваа пресуда ќе стане конечна во согласност со условите предвидени во член 44 став 2 од Конвенцијата. Иста може да биде предмет на редакциски измени.

Напомена: Македонскиот превод на текстот на одлуката на Европскиот суд за човекови права е исклучи информативен и од него не произлегуваат никакви права и/или обврски. Единствено официјалниот текст на одлуката на Европскиот суд за човекови права на англиски и/или француски јазик, објавена од страна на Судот е автентичен и се смета за оригинал. Не е дозволено објавување на овој превод на било каков начин без претходна дозвола од страна на Министерството за правда на Република Македонија, освен во случај доколку се користи за информирање.

Во случајот Нанков против Република Македонија,
Европскиот суд за човекови права (Петти оддел), заседавајќи како судски совет во состав:

г-дин P. LORENZEN,
г-ѓа S. BOTOUCHAROVA,
г-дин V. BUTKEVYCH,
г-ѓа M. ЦАЦА-НИКОЛОВСКА,
г-дин R. MARUSTE,
г-дин J. BORREGO-BORREGO,
г-дин R. JAEGER, *суди*
и г-дин J.S. PHILIPS, *заменик-секретар на одделот,*

Расправајќи на затворена седница на 6 ноември 2007 година,
На истиот датум ја донесе следнава пресуда:

ПОСТАПКА

1. Постапката е иницирана со жалбата бр 26541/02 против Република Македонија поднесена до Судот согласно член 34 од Конвенцијата за заштита на човековите слободи и права („Конвенцијата“) од страна на македонскиот државјанин г-дин Љубен Нанков („жалителот“), на 3 јули 2002 година.

2. Македонската Влада („Владата“) беше застапувана од страна на нејзиниот Агент, г-ѓа Радица Лазареска - Геровска.

3. На 21 октомври 2005 година, Судот одлучи да ја проследи жалбата што се однесува до должината на постапката. Согласно член 29 став 3 од Конвенцијата, Судот реши истовремено да одлучува по допуштеноста и основаноста на жалбата.

ФАКТИ

4. Жалителот е роден во 1943 година и живее во Веница.

5. На 24 март 1992 година била отворена истражна постапка против жалителот. Биле одржани пет сослушувања во текот на оваа постапка. На 18 јуни 1992 јавниот обвинител поднел кривична пријава против него за “тешки дела против општата безбедност“ бидејќи на 19 октомври 1991, додека бил вработен на раководна позиција во компанија за снабдување со електрична енергија и спротивно на безбедносните прописи, тој не го исклучил снабдувањето со електрична енергија од мрежата во делот на кој г-динот Б. извршувал одредени поправки, предизвикувајќи ја на тој начин неговата смрт.
6. Помеѓу 4 септември 1992 и 8 октомври 1993 тогашниот Општински суд Гостивар (“судечкиот суд“) закажал осум расправи во текот на кои биле разгледани три извештаи од вештачења, биле сослушани докази од жалителот и сведоците и бил извршен увид на терен.
7. На 8 октомври 1993 судечкиот суд ја потврдил кривичната пријава и го осудил жалителот на една година затвор.
8. На расправата одржана на 23 март 1994, тогашниот Окружен суд Скопје ја уважил жалбата на жалителот од 17 ноември 1993 и ја укинал одлуката наоѓајќи дека понискиот суд погрешно ги утврдил фактите и погрешно ги ценел доказите.
9. Владата изјавила дека од седум расправи закажани помеѓу 25 април 1994 и 2 март 1995, две расправи биле одложени на барање на жалителот. Во прилог на ова тврдење не беа доставени записниците од расправите. За време на овој период, судечкиот суд ги испитал жалителот и сведоците и извршил увид на лице место.
10. На 2 март 1995 судот го прогласил жалителот за виновен и го осудил на затвор во времетраење од една година и два месеци. Оваа одлука му била доставена на 12 јуни 1995. Двете страни ја обжалиле.
11. На расправата од 14 мај 1995, Апелациониот суд ја укинал оваа одлука наоѓајќи дека понискиот суд погрешил при оцената на фактите, особено затоа што ги превидел вештачењата кои се однесувале на влијанието на временските услови и другите околности поврзани со смртта на г-дин Б.
12. На 4 септември 1996 судечкиот судија се повлекол од предметот на негово барање.
13. Владата изјавила дека расправите од 28 март и 24 април 1997 и 10 декември 1999 биле одложени од причини кои му се припишуваат на жалителот. Во прилог на ова тврдење не биле поднесени копии од записниците.
14. На 13 октомври 1999 судечкиот суд примил уште едно вештачење кое било

изготвено на барање на јавниот обвинител. Расправата од 26 ноември 1999 била одложена и покрај присуството на жалителот.

15. Расправата закажана за 21 јануари 2000 била одложена поради барањето на жалителот за изземање на јавниот обвинител. Ова барање било одбиено на подоцнежен датум.

16. Постапката била резимирана со расправите од 1 и 13 март 2000, на кои судечкиот суд ги испитал жалителот и сведоците.

17. На 22 март 2000 судечкиот суд го осудил жалителот на казна затвор од една година. На 18 септември 2000 жалителот поднел жалба.

18. На расправата закажана за 21 февруари 2001 Апелациониот суд ја укинал оваа одлука и го вратил предметот на повторно одлучување. Тој одлучил дека понискиот суд погрешил кога наложил да се изготви алтернативно вештачење, со оглед на тоа дека не утврдил дека постојното вештачење било недоволно. Согласно тоа, тој го упатил судечкиот суд да закаже соочување на сите вештаци и да ги преоцени доказите со цел да утврди дали жалителот го исклучил напојувањето со струја на погрешната инсталација од небрежност.

19. На 7 мај 2001 жалителот го информирал судечкиот суд дека бил примен во болница и побарал одложување. На 9 мај 2001 болницата во Гостивар го потврдила слабото здравје на жалителот.

20. На 29 мај 2001 застапникот на жалителот побарал одложување на расправата закажана за 31 мај 2001, но без успех. Расправата била одржана на закажаниот датум во присуство на жалителот.

21. На 1 јуни 2001 судечкиот суд му наложил на жалителот медицински преглед со цел да ја утврди неговата способност да се брани себеси пред судот. Тој исто така побарал од вештаците да ги приспособат своите извештаи во согласност со напатствијата на Апелациониот суд. Расправата од 13 јуни 2001 била одложена од причини отсуство на вештаците.

22. На 11 јули 2001 застапникот на жалителот побарал одложување на расправата закажана за 12 јули 2001 но без успех. И покрај присуството на жалителот, расправата била одложена поради отсуството на вештаците.

23. На 19 јули 2001 жалителот ги оспорил судечкиот судија, претседателот на советот и сите судии на тој суд. Ова барање било одбиено со одлуките од 24 и 31 јули 2001.

24. Владата изјавила дека расправите закажани за 7 и 12 септември 2001 биле одложени на барање на жалителот. Расправата од 14 септември била одложена поради вооружениот конфликт кој избил во Македонија во 2001. Не бил поднесен доказ во прилог на овие тврдења.

25. На 10 октомври 2001 судечкиот суд го прогласил жалителот за виновен и го осудил на казна затвор од една година условено за две години.

26. На 13 февруари 2002 Апелациониот суд ја укинал таа одлука отфрлајќи ја пријавата бидејќи во меѓувреме обвинението застарело. Судот нашол дека изминале десет години од 19 октомври 1991, денот кога било сторено делото, без да биде донесена конечна пресуда за истото.

27. За време на постапката, жалителот вложил три поплаки (јуни 1994, февруари и јуни 1995) во кои се жалел за текот на судењето и честата промена на судечките судии.

28. Следи дека шест судечки судии одлучувале по предметот на жалителот во текот на оспорената постапка.

ЗАКОНОДАВСТВО

1. НАВОДНА ПОВРЕДА НА БАРАЊЕТО ЗА“РАЗУМЕН РОК“ СПОРЕД ЧЛЕНОТ 6 СТАВ 1 ОД КОНВЕНЦИЈАТА

29. Жалителот се жалел по членот 6 став 1 од Конвенцијата, помеѓу останатото, дека постапката не била во согласност со барањето за“разумен рок“ од овој член, чиј релевантен дел гласи:

“Во определувањето на...било која кривична пријава против него, секој има право на... судење во разумен рок од страна на...трибунал...”

А.Допуштеност

1. Статусот на “жртва“ на жалителот

30. Владата поднела дека, што се однесува до исходот на постапката, жалителот го изгубил статусот на жртва со оглед на тоа што не му била изречена казна и не му била причинета никаква штета како резултат на оспорената постапка. Тие понатаму останале при тоа дека отфрлањето на кривичната пријава поради временскиот рок треба да се

смета за компензација за прекумерното траење на постапката. Тие понатаму останале на тоа дека жалителот придонел кон должината на постапката.

31. Жалителот не се согласил со приговорот на Владата.

32. Што се однесува на прашањето дали жалителот може да тврди дека бил жртва на повреда на членот 6 став 1 од Конвенцијата во врска со должината на оспорената постапка, Судот потсетува дека “одлука или мерка во полза на жалителот во принцип е недоволна да го лиши од статусот на “жртва“ освен доколку националните власти не признаат, или експлицитно или суштински, и потоа не доделат надомест, за повреда на Конвенцијата“ (види Сали против Република Македонија, бр. 14349/03, став 33, 5 јули 2007).

33. Во односниот случај, судот наоѓа дека Апелациониот суд не се осврнал на должината на постапката. Тој само потврдил дека изминале повеќе од десет години од денот кога било сторено делото, факт кој довел до тоа обвинението да застари. Оттука, не може да се прифати дека отповикувањето на обвинението поради застареноста претставува било какво признание, било експлицитно, било имплицитно, на страната на националните власти дека случајот на жалителот не бил суден во разумен рок (види, *mutatis mutandis* *Eckle v. Germany*, пресуда од 15 јули 1982, Серија А, бр. 51, став 66). Дополнително, Судот веќе ја определил разумноста на должината на постапката која била прекината поради застареност на делото (види *Stamoulakatos v. Greece (dec.)*, бр. 42155/98, 9 ноември 1999).

34. Заклучно со тоа, Судот смета дека жалителот може да тврди дека е “жртва“ во смисла на членот 34 од Конвенцијата.

35. Судот смета дека оваа жалба не е очигледно неоснована во смисла на членот 35 став 3 од Конвенцијата како и дека не е недопуштена по било кој друг основ. Оттука, мора да се прогласи за допуштена.

Б.Основаност

(а) Поднесоци на странките

36. Владата поднела дека периодот кој изминал пред влегувањето во сила на Конвенцијата за Република Македонија не треба да се земе во предвид.

37. Тие понатаму останале при тоа дека случајот бил од сложена природа со

оглед на фактот дека биле потребни безбројни вештачења како и тоа дека многу докази требале да бидат ценети со цел утврдување на фактите. Вооружениот конфликт од 2001 исто така имал свое влијание врз должината на постапката.

38. Што се однесува до однесувањето на жалителот, Владата поднела дека тој значително придонел кон должината на оспорената постапка, тој пропуштил да присуствува на некои од расправите и покрај уредната достава, често го менувал својот застапник, ги оспорувал судиите, не барал од судот да ги забрза постапките и ја искористил можноста за правен лек во четири наврати.

39. Што се однесува на однесувањето на домашните судови, Владата спорела дека, и покрај сложеноста на случајот, тие одлучиле по случајот на жалителот со должно внимание и закажаните расправи биле одржани без било какви прекини или одложувања. Тие заклучиле дека оспорената постапка била составена од одреден број на одделни фази и забележале дека во текот на истите биле донесени осум одлуки.

40. Жалителот ги оспорил аргументите на Владата, останувајќи при тврдењето дека никакви одложувања не можат да му бидат припишани. Тој посочил дека Владата не презентирала никаков доказ дека било која расправа била одложена поради неговото отсуство или на негово барање. Тој понатаму спорел дека ни едно од вештачењата не било изготвено по негово барање, дека го оспорил судечкиот судија само еднаш, дека шест последователни судии биле назначени да го водат овој случај, факт кој влијаел врз должината на постапката, како и дека било негово право да ги користи достапните правни лекови во своја одбрана.

(б) Оцена на Судот

41. Како што е наведено во праксата на Судот, “пријава“, во потребите на членот 6 став 1, генерално може да се дефинира како “официјална нотификација дадена на физичко лице од страна на компетентна власт, а во врска со навод дека истиот сторил кривично дело“. Ова може да се појави на датум кој му претходи на доаѓањето на случајот пред судечкиот суд, како што е датумот на апсењето, датумот на кој лицето кое е засегнато било официјално известено дека ќе биде обвинето или датумот на кој била отворена прелиминарната истрага (види *Subinski v. Slovenia*, бр. 19611/04, став 62, 18 јануари 2007 и референците цитирани од истите)

42. Во врска со односниот случај, Судот забележува дека на 24 март 1992 била

отворена прелиминарна истрага против жалителот и на 18 јуни 1992 јавниот обвинител поднел кривична пријава пред надлежниот суд. Според околностите на случајот. Судот го смета 24 март 1992 година како датумот на кој жалителот бил “обвинет“ во смисла на членот 6 од Конвенцијата. Како што е наведено од страна на Владата, периодот кој потпаѓа под нејзината временска надлежност започнува на 10 април 1997, кога влегува во сила признавањето на правото на индивидуална жалба од страна на Република Македонија (види *Dika v. Republic of Macedonia*, бр. 13270/02, став 51, мај 2007 и референците цитирани од истата).

43. При процената на разумноста на периодот кој изминал по тој датум, мора да се води сметка за стадиумот на постапката на 10 април 1997 (види *Milosevic v. Republic of Macedonia*, бр. 150056/02, став 21, 20 април 2006, *Styranowski v. Poland*, бр. 28616/95, став 46, ECHR 1998-VIII, *Foti and others v. Italy*, пресуда од 10 декември 1982, Серија А, бр. 56, стр.18, став 53). Во оваа смисла, Судот забележува дека - во периодот на влегување во сила на Конвенцијата во Република Македонија- постапката траела пет години и седумнаесет дена во две судски инстанции.

44. Од причини, наведени во случајот Арсов, кои истоветно се применливи и во овој случај (види *Arsov v. Republic of Macedonia*, бр. 44208/02, став 42, 19 октомври 2006), Судот смета дека обжалената постапка треба да се смета како една единствена постапка. Постапката завршила на 13 февруари 2002 кога Апелациониот суд ја отфрлил кривичната пријава против жалителот поради застареност. Оттука, таа траела безмалку десет години од кои преку четири години и десет месеци треба да бидат испитани од судот во два степени на јурисдикција.

45. Судот потсетува дека разумноста на должината на постапката мора да се цени во светло на околностите на случајот и со осврт на следниве критериуми: сложеноста на случајот, однесувањето на жалителот и на релевантните власти (види, помеѓу многуте *Pelliser and Sassi v. France (GC)*, бр. 25444/94, став 67, ECHR, 1999-II).

46. Судот смета дека одредена сложеност произлегла од потребата да се побара вештачење, но овој факт сам по себе не може да ја објасни должината на постапката. Дополнително, вештакот работел во контекст на судската постапка, надгледуван од судијата, кој останува одговорен за подготовката и брзиот тек на постапката (види *Stojanov*, цитиран погоре, став 60 и *Scopelliti v. Italy*, пресуда од 23 ноември 1993, Серија А, бр. 278, став 23). Процедуралните дејствија (види ставови 20-25 погоре) преземени за време на вооружениот конфликт 2001 сугерираат дека истиот не

влијаел значајно на должината на постапката.

47. Што се однесува до однесувањето на жалителот, иако тој бил одговорен за одложувањето на расправите од 21 јануари 2000 и 7 мај 2001, последнава од здравствени причини, Судот го смета за неоснован аргументот на Владата дека и неколку други одложувања (види ставови 13 и 24 погоре) можат нему да му се припишат. Судот исто така не е убеден и дека оспорувањето на судиите од страна на жалителот придонело кон должинат на постапката, со оглед на тоа дека по истото било одлучено по брза постапка (види став 23 погоре). Неговите неуспешни барања за одложување (види ставови 20 и 22 погоре) не влијаеле врз должината на постапката, со оглед на тоа што тие расправи се одржани како закажани. Трите поплаки на жалителот (види став 27 погоре) го побиваат аргументот на Владата дека тој пропуштил да преземе било каква мерка за да ја забрза постапката. Во секој случај, Судот забележува дека Владата веќе го уважила недостигот на ефикасно средство во однос на должината на постапката под тогашните правила (види *Kostovska v. Republic of Macedonia*, бр. 44353/02, став 52, 15 јуни 2006). Конечно, жалителот не може да биде обвинет за целосно искористување на лековите достапни според домашното право во одбрана на сопствените интереси (види *Kesyan v. Russia*, бр. 36496/02, став 55, 19 октомври 2006 и *Rizova v. Republic of Macedonia*, бр. 41228/02, став 50, 6 јули 2006).

48. Од друга страна, Судот смета дека значајни одложувања можат да им се припишат на властите. Изминале преку две и пол години помеѓу расправите од 24 април 1997 и 26 ноември 1999 (види ставови 13 и 14 погоре). Биле донесени три одлуки за враќање на постапката. Во овој контекст, Судот потсетува дека иако не е во позиција да го анализира квалитетот на на судската пракса на домашните судови, смета дека, со оглед на фактот што враќањето на предметите на повторно постапување е вообичаено како резултат на грешките сторени од страна на пониските судови, повторувањето на таквите одлуки во рамките на една постапка претставува сериозен недостаток на судскиот систем (види *Wierciszewska v. Poland*, бр. 41431/98, став 46, 25 ноември 2003). Дополнително, биле потребни безмалку пет години, од кои околку три години потпаѓаат во периодот кој се зема во предвид, за судот да одлучи по случајот на жалителот, иако истиот бил веќе повторно разгледуван во два наврати (види ставови 11 и 17 погоре). Честата промена на судечките судии исто така придонела кон должината на постапката. Конечно, пријавата била отфрлена по повеќе од десет години по датумот на кој било сторено делото.

49. По испитувањето на сите материјали кои беа доставени, Судот смета дека во односниот случај должината на постапката била прекумерна и не го исполнила барањето за “разумен рок”.

50. Оттука, има повреда на член 6 став 1.

II ДРУГИ НАВОДНИ ПОВРЕДИ НА КОНВЕНЦИЈАТА

51. Жалителот се жалел на членот 3 од Конвенцијата, споредјќи дека постапката била деградирачка и дека судот ги толерирал дисциплинските повреди во судницата од страна на оштетените лица кои наводно го навредувале.

52. Потпирајќи се на членот 6 став 1 и на членот 3 од Конвенцијата, жалителот се жалел дека не му било овозможено фер судење, наведувајќи дека судечкиот суд погрешно ги протолкувал неговите изјави, како и дека неточно го составил записникот; дека не бил навремено информиран за расправите или дека му била доделена бесплатна правна помош; дека бил спречен да ги испита сведоците; како и дека судот бил пристрасен.

53. Во вториот одговор на владините обсервации примени во судот на 27 октомври 2006, тој дополнително се жалел и на членот 34 од Конвенцијата, односно дека не му бил дозволен пристап до предметот по комуницирањето на случајот до Владата.

54. Судот забележува дека кривичната пријава против жалителот била отфрлена по жалба од причини застареност на обвинението. Судот смета дека во таков случај жалителот не може повеќе да тврди дека е жртва на повреда на правото на фер судење (види *Stamoulakatos*, цитиран погоре).

55. Што се однесува до жалбите според членот 3 и членот 34 од Конвенцијата, Судот не наоѓа појава на повреда на правата гарантирани со овие одредби врз основа на информациите содржани во предметот.

56. Следи дека овој дел од жалбата е очигледно неоснован и мора да биде одбиен согласно член 35 ставови 3 и 4 од Конвенцијата.

III. ПРИМЕНА НА ЧЛЕНОТ 41 ОД КОНВЕНЦИЈАТА

57. Членот 41 од Конвенцијата пропишува:

“ Кога Судот ќе оцени дека постои повреда на Конвенцијата или на протоколите, и доколку внатрешното право на засегнатата Висока договорна страна овозможува само делумна репарација на штетата, тогаш доколку е тоа неопходно, Судот ќе му додели правична отштета на оштетениот.“

58. Судот посочува дека според членот 60 од Деловникот на Судот, секое барање за правична отштета мора да биде прецизирано и поднесено на писмено заедно со поткрепувачки документи или сметки “што, доколку се пропушти да се стори, Советот може да го одбие барањето целосно или делумно“.

59. Во писмо од 15 февруари 2006, по комуникацијата на жалбата во врска со должината на постапката до Владата, Судот го покани жалителот да го поднесе своето барање за правична отштета до 31 март 2006. Тој не поднесе барање од тој вид во рамките на наведениот рок.

60. Со оглед на овие околности, Судот не доделува ништо според членот 41 од Конвенцијата (види *Smirnov v. Russia*, бр. 71362/01, став 70, 7 јуни 2007, ECHR 2007, и *Timofeyev v. Russia*, бр. 58263/00, став 52, 23 октомври 2003).

ОД ОВИЕ ПРИЧИНИ, СУДОТ ЕДНОГЛАСНО

1. *Ја прогласува* за допуштена жалбата што се однесува на прекумерната должина на постапката допуштена, а остатокот на апликацијата за недопуштен.
2. *Смета* дека има повреда на членот 6 став 1 на Конвенцијата.

Изготвено на англиски и објавено на 29 ноември 2007 година, согласно член 77 став 2 и 3 од Деловникот на Судот.

Stephen Phillips

Peer Lorenzen

Заменик Секретар

Претседател